

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

וי"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך | פרשת נח

גליון מס' 156 - התשפ"ד

גיליון זה מוקדש לע"נ נחמה ב"ר יצחק ע"ה

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאלה. השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן

בדרך הפרשה

ללכת עם האלקים" גם בשעת הסתר פנים

את האלקים התהלה נח (ו, ט) שם "אלקים" רומז למדת הדין.

בזמן שאזכה אדם להנהיגה של מדת הרחמים, קל לו ללכת עם הקב"ה. כאשר הבריאות טובה, והפרנסה ברוח, ויש נחת מהילדים, לא קשה להיות בעל אמונה.

אבל הגדלות האמתית היא לדבק בקב"ה גם כשמדת הדין שולטת, ויש חשך, צרות וקשיים, ושום דבר שהאדם עושה לא מצליח לו - ובכל זאת הוא לא מהרהר ולא מערער, חס וחלילה, אלא דבק בבזרא יתברך באמונה ובאהבה.

זאת היתה גדלותו של נח - "את האלקים התהלה נח", גם בזמן ששולטת מדת הדין הוא המשיך לדבק בקב"ה בכל כחו ומאודו.

בזכות הנהיגה זו של נח הוא זכה להיות "איש צדיק תמים", בזכותה יש קיום לכל העולם, ובזכותה זכה נח לשלש מאות וחמשים שנה של חיים אחרי המבול, ויצאו ממנו שבעים אמות.

כל אדם שעומד איתו בעבודת ה', ולא נשבר למרות

הסתר הפנים, זוכה להגיע למעלות גדולות ויקבל על כה שִׁכָּר עָצוּם.

ספר לי רבי צבי נקר, מחבר סדרת הספרים "אמונה שלמה", ספור ששמע מרב, ששמע מזקן מפלג שהוא בעצמו היה בעל המעשה:

כשפרצה מלחמת העולם הראשונה, תפסו השלטונות הרוסיים אותו ואת כל האזרחים שיכלו לתפס, כדי לשלח אותם כחילים לחזית מול הצבא הגרמני. הצבא הרוסי היה פרימיטיבי וחלש, וכלי הנשק של חיליו היו מישנים. ולא זו בלבד, אלא שרבים מהחילים לא צידו כלל בכלי נשק, ונתנו להם רק ספינים וחרבות כדי להלחם מול הגרמנים, שהיו מצידים במכונות ירייה ובתותחים, והיו טובחים בהם בלי רחם.

מה עשו הרוסיים? הם השתמשו בחילים ובאזרחים שלהם כבשר תותחים. הם לקחו קבוצה של עשרת אלפים חילים ומגיסיים טריים, ושלחו אותם להלחם נגד הגרמנים. הם שערו שהגרמנים ירהגו ששת אלפים או שבעת אלפים מאנשיהם, אבל הארבעת אלפים הנותרים יגיעו אל הגרמנים ויהרגו בהם עם החרבות והספינים. מובן שרבים מאותם ארבעת

והוא ענה: "יענה ה' ביום צרה ישגבה שם אלוקי יעקב".

"מה יש לה לומר להגנתך?"

והוא אמר: "ישלח צורה מקדש ומציון יסעדה".
אמר השופט: "אין עם מי לדבר... החיל הזה משגע, חולה נפש. סלקו אותו מכאן, תשלחו אותו לבית חולים לחולי נפש".

ישב האיש בבית החולים לחולי נפש מספר שבועות, ולאחר מכן בדק אותו רופא ואשר שהוא פריא בנפשו, ושחרר אותו מבית החולים.

הוא זכה להנצל מן המלחמה, והאריה ימים, וכשהיה מספר את הספור לנכדיו ולניניו, היה מוסיף ואומר: "בתחלה היה נראה כאלו תפלת המנחה עומדת להביא עלי מות ודאי, אבל האמת היא שהתפלה הצילה את חיי. בזכות התפלה הזאת לא נשלחתי לחזית כבשר תותחים, ולא נהרגתי כפי שנהרגו מרבית החילים שהיו אתי באותה שיחת מוטיבציה של הגנרל".

השעה שבה העמד למשפט צבאי היתה שעת חשכה והסתר פנים, ועל אף זאת התחזק היהודי באמונתו והתפלל: "יענה ה' ביום צרה", כי ידע שרק הקב"ה יכול להושיעו.

(רבי גואל אלקריף שליט"א – שש באמרתך בראשית)

ה'תבה' שהצילה את נח – תבות התפלה

עשה לה תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה (ו, יד)

"תבה" היא קפסא גדולה, כמו שהיה אצל משה שהניח בהו את תבניתה, וממדיה קטנים הרבה יותר מתבת נח.

אלפים יהרגו גם הם בקרב, אבל הם יצליחו לגרם תוך כדי כף לאבדות גם אצל הגרמנים.

היהודי בעל המעשה, שהיה עם עוד אלפי מגיסים- בעל כרחם במכנה שהחרם על ידי הצבא הרוסי. הם עמדו להשלח אל החזית, והמתינו רק לבואו של גנרל שאמור לשאת בפניהם נאום תעמולה נלהב כדי לחזק בהם את המוטיבציה להקריב את עצמם למען רוסייה.

אותו יהודי ידע, שאין כמעט ספק שהוא יהרג תוך שעות ספורות. הוא החליט להתפלל מנחה אולי בפעם האחרונה בחייו, ונעמד והתפלל מעמק לבו.

הוא לא ראה ולא שמע מה נעשה סביבו.

תוך כדי כף הגיע הגנרל, וכלם נעמדו והצדיעו וחלקו לו כבוד גדול ורק היהודי עמד בצד ולא התיחס קלל אל הגנרל. הגנרל כעס מאד. הוא שאג פקודה, ושני חילים תפסו את היהודי והשליכו אותו לקלא, כדי שישב שם עד שיערה לו משפט צבאי.

הוא ידע שמדבר בגור דין מות. ההתנהגות שלו נחשבה כמרד בעצומה של מלחמה, ובנסבות כאלו אין סגורים ואין עורכי דין. רק משפט מות.

אותו יהודי לא אמר לעצמו ח"ו: "זו תורה וזה שקרה? ענש מות על תפלת מנחה!?"

הוא אמר לעצמו, 'לא משנה מה אמר או לא אמר לשופט בזמן המשפט, בכל מקרה יהרגו אותי. אני אתפלל לה' גם במהלך המשפט'.

כאשר הובא לפני השופט הצבאי, שאל אותו השופט, "מה השם שלך, חיל?"

הוא ענה: "למנצח מזמור לדוד".

שאל השופט: "מה הדרגה שלך?"

הגאון הפבא סאלי זצ"ל

שמה שמצייל אותו מן המבול זו ה'תב'ה', דהיגו תבות התפלה. רק על ידי תפלה לה' נציל מן הצרה! (רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך בראשית)

והנה, בלשון המקרא, כלי השיט הימי נקרא 'אנייה', כמובא במשלי (ל, יט): "דרך אנייה בלב ים", וכן נאמר אצל יונה הנביא (א, ג): "וימצא אנייה". אם כן, אף אצל נח ראוי היה לקרא לכלי השיט שייצילנו ממי המבול - 'אנייה'. מדוע קוראו הקב"ה 'תב'ה'?

בפשטות יש לומר, כי אלו היתה נקראת 'אנייה', היה מקום לטעות ולחשב שהאנייה הגדולה והחזקה הגנה והצילה את נח מפני מי המבול. לכן קראה הקב"ה 'תב'ה', שהיא קטנה וחלשה ועשויה קורות עץ, ולא יעלה על הדעת שתב'ה כזו יכולה להגן ולהציל את האדם מן המבול אשר מכה את כל היקום. אלא ודאי יד ה' היתה זאת להציל את נח וכל אשר אתו בתב'ה. והגאון הפבא סאלי זצ"ל הוסיף: אלו היתה נקראת 'אנייה', היה נח עלול לטעות ולסמוך על האנייה שתצילהו מן המבול. לכן קראהו 'תב'ה', לומר לו

בדרך הזמן

חסד ללא חשבונות

ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתב'ה (ח, א)
בזמן פרענות מדת הדין בוערת בעולם ואינה מבחינה בין צדיק לרשע. לכן אם אדם רוצה להנצל, עליו לעשות מצוה גדולה שתעמד לזכותו. מהי אותה מצוה? עשיית חסד ללא כל חשבונות! כשאדם עושה חסד עם חברו, הוא אומר בלבו: "אני

בדרך רבותנו

הקרא את ה' אינו מפחד

האדם המפחד מה' אינו מפחד משום דבר אחר כלל. כשאדם מאמין שהכל מאת ה', וכל מה שה' עושה - לטובה הוא עושה, אין לו שום סבה לפחד ולדאג

אלוה לו היום, וכשאני אצטרף הוא ילוה לי", אף כאשר נח ובניו האכילו את החיות והבהמות שבתב'ה במשך שנה שלמה, הם עשו זאת ללא כל אינטרס והשבון עתידי.
לפיכך אמרה תורה: "ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה והבהמה אשר אתו בתב'ה" - כשאדם עושה מצוה ללא כל חשבונות, הקב"ה מציל גם אותו ללא חשבונות אם אכן מגיע לו להנצל או לא.

כלל, מכל המארכעות העוברים עליי. פעם, בעת מלחמה, שמע שני יהודים מתוכחים ביניהם. האחד תאר בפני חברו את המצב הקשה שבו נתון עם ישראל. "מי יודע מה ילד יום? וכיצד נסתתר אם תתחיל, פתאם, הפגזה?"

רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל

מפחד תמיד" - ירא מחטאים שבידו, אף הם פוחדים רק מן החטא, ואינם יראים מפגעי העולם וסכנותיו. דאגת החטא מסירה את שאר הדאגות, ופחד ה' מסיר כל הפחדים! כה היא מדתה של יראת שמים, שכאשר ירא האדם באמת מהשי"ת, נצול הוא מיראת זולתו. ב"חובות הלכות" (שער י פרק ו) מובא מעשה באחד החסידים שהתבודד במדבר, במקום חיות רעות וליסטים. שאלוהו היאך אין הוא מתירא, והשיב: "בוש אני מבוראי שיראני ירא מזולתו יתברך". כאשר הפליג יונה הנביא בספינה, וסער הים סערה גדולה, באו אנשי הספינה ושאלו את יונה: "הגידה נא לנו באשר למי הרעה הזאת לנו, מה מלאכתך ומאין תבוא, מה ארצה ואי מזוה עם אתה?" לכאורה, אמורים היו לסיים שאלתם בפשטות, ולומר: 'מי עמך?'. מדוע אפוא שאלו: "ואי מזוה עם אתה?" - איזה מין עם הוא עמך, מהי תכונת העם הזה? אנשי האגיה תמהו על טיב עמו של יונה הנביא, אשר נראה בעיניהם כחידה סתומה. סופה נוראה מתחוללת, גלים אדירים מכים בדפנות האגיה. האגיה מונפת לגבה על ידי הגלים, ושוב משלכת לתהומות, ועוד רגע קט היא עומדת להתפרק ולטבע במצולה. במצב זה, כל נוסעי האגיה אחוזי אימה,

השיב לו חברו, "וכי אינה יודע שהכל בידי שמים, וכל מה שעושה הקב"ה הרי זה לטובה? מה יש לנו לפחד?"

"כן", אמר האיש, "ודאי, שגם אני יודע זאת, אבל כונתי היתה לתאר מה יקרה מבלעדי זה, כלומר - איך נסתדר בזמן הפגזה על פי דרך הטבע, בלי שנגח בחשבון שהכל בידי שמים?"

כששמע זאת הרב דסלר לא היה מסגל להבליג. נגש אל האיש והוכיחו: "פיצד יכול יהודי להעלות בדעתו מצב תאורטי כזה, שהקב"ה לא משגיח על העולם, חלילה? והרי אין מציאות כזו כלל וכלל! מה טעם יש להגות בדמיונות שוא, בנסח 'מה יהיה אם הקב"ה לא ישמר עלינו'?"

על יעקב אבינו נאמר (בראשית כח, יא): "ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא. במדרש (בראשית רבה סח, יג) מובא, שהיה מתירא מן החיות, ולכה הניח אבנים.

יש להבין, אם פחד מן החיות, כלום נרגע פחדו מחמת כמה אבנים שישם למראשותיו? וכי טרחה גדולה היא לנמר או לארי לקפץ מעט?

אלא - מבאר הסבא מקלם זצ"ל - דרך הצדיקים למעט הנס ככל האפשר. אף על פי שאין ההצלה באה בדרך הטבע, מפל מקום צריה האדם להשתדל להפחית את הנס.

פחדו של יעקב אבינו לא היה שמא יזיקוהו החיות, אלא שמא לא עשה עדין את כל שביקלתו כדי להפחית את הנס. לאחר שמלא את חובת ההשתדלות שלו למעט את הנס, שוב לא חשש יעקב מהארי או מהנמר, מאחר שתלה בטחונו בקב"ה.

ננסה לשער, אלו היינו מוצאים עצמנו לבד, במקום מדבר שממה. הלילה יורד, וחשכה אפלה מקיפה אותנו מכל עבר, וחיות הטרף שואגות סביבנו... אם נתאמץ לרכו מחשבתנו רק על אמונה ובטחון, כלום נהיה שלווים ורגועים, או שמא גופנו ירעד מאימה, ונשמתנו כמעט תפרח מעצם הפחד?

ככל שמדרגתו של האדם גבוהה יותר, ואמונתו חזקה יותר, הריהו שלו יותר בכל תקופות חייו, והנו מאשר יותר בכל עת.

הצדיקים פוחדים מן החטא, כפי שנאמר: "אשרי אדם

ושלו, עד שאף עלה בקדי להרדם? דעו לכם, "עברי
 אנכי ואת ה' אלקי השמים אני ירא, אשר עשה את
 הים ואת היבשה". כלומר, את הכל עשה ה', גם את
 הים וגם את היבשה. והירא מפני ה' ומאמין בו, אף
 בעת סערה רגוע הוא, כמי שמצוי בארץ מבטחים,
 שהרי הכל מעשי ה', וים פיבשה לפניו, ואין צרה
 לפחד מפני סערת ים כלל!
 זוהי מדת היראה – הירא את ה' אינו מפחד משום
 דבר שבעולם, פי יודע שאין עוד מלבדו.
 (הנני בידך)

ומרביתם כבר אבדו את עשתונותיהם. רעש גדול
 ומהומה סביב, וכלם זועקים איש אל אלהיו, ומטילים
 לים את הפלים להקל מעליהם.
 ומה עושה יונה באותה עת?
 "ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם... לא זו
 בלבד שרגוע היה, אלא נרדם וישן בשלוח.
 כשמצאוהו, לא יכלו אנשי האניה להבין – איך יכול
 אדם להרדם במצב כזה, ועל זה תמהו: "ואי מזה עם
 אתה?" איזה סוג בריה אתה?
 משיב להם יונה: תמהים אתם היאך הנני כה רגוע

אמונה, שאם היה מאמין באמונה שלמה שהכל בא
 מהקב"ה, ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם
 כן מכריזו עליו מלמעלה, א"כ מה לו לפחד, אם
 ח"ו נגזר עליו אין חכמה ואין תבונה לנגד ה', ואם לא
 נגזר אין לו מה להתירא. ואנחנו תמיד כל רגע ביד
 ה', בין בזמן מלחמה ובין בזמן שלום והרבה דרכים
 למקום"
 (ארחות ישר, ערה פחד ודאגה).

ונביא פאן דברי אמונה ובטחון ממרן הגר"ח
 קניבסקי זצוק"ל בספרו ארחות ישר: "יש אנשים
 שמפחדים תמיד ומתיראים מכל מיני פרעניות, כגון
 ממחלות וממלחמות ומאנשים רעים וכו', והם כל
 הימים בפחדים ורעדות ודאגות מכל מיני דברים
 שמא יהיה כה ושמה כה, ויש שמרוב פחדים מתיראים
 לנסע למקום אחר ויש שמתיראים לצאת מהבית
 ר"ל, וזו הנהגה מאד לא טובה... וכל זה ממעוט

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
 צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
 שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק המועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5
 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ